

Comentariul operei Prostii scrisa de Liviu Rebreanu-a doua parte

Momentul aparitiei hamalului anticipeaza finalul dramatic al "aventurii" personajelor. Desi Nicolae Tabara il saluta "smerit", iar baba il intreaba cu sfiata: "â€" Oare vine degraba, domnule?", acesta "se ratoi" cu brutalitate: "â€" Ce-mi tot darlaiesti aici, babo?".

Treptat "gara se dezmorti", se aprind lampile, sosesc alti calatori si chipurile celor trei se aglutineaza in portretul colectiv al taranilor "cu fetele supte, cu umerii obrazilor iesiti in afara, cu barba si mustatile zbarlite". Apare seful de gara, se deschide casa de bilete si Nicolae cu feciorul se ingramadesc spre rampa. Dar "un vardist coscogea" il "insfaca pe Nicolae scurt de guler si-l bruftului indarat" pentru a face loc "unui domn bine imbracat". Seful le arunca priviri dispretuitoare inchizand ghiseul, iar cand trenul soseste, taranii alearga debusolati intre vardist si conductorul care striga batjocoritor: "â€" Unde mergeti prostilor? (...) Mai la vale, prostule, mai la vale-s vagoanele pentru boi!".

Replica batranului taran cand, in sfarsit, primesc biletele: "â€" Iarta, domnule, iarta-ne si nu ne napastui... Ca noi suntem prosti, pacatele noastre... Pesemne asa ne-a lasat Dumnezeu, prosti si necajiti si nepriceputi..." â€" e dramatica, reflecta umilinta indelung indurata ca pe o fatalitate.

Taranii incearca in zadar sa se urce in trenul ce incepe a inainta. Conductorul "se napusti" asupra lui Tabara, "ii tranti un pumn in ceafa si-l imbranci pe scari la vale". Racnetul lui: "â€" Sa va sculati mai devreme, putregaiule, si sa nu mai mocositi, fire-ati ai dracidui sa fiti!", cade ca o amara batjocura asupra feciorului si babei care "se uitau cu ochi sticlosi de spaima" si asupra lui Nicolae care se ridica insangerat din prundisul in care fusese aruncat in timp ce "sufletul ii sangera si-l durea mai strasnic ca ranile fetei". Aruncand "o privire muta in urma trenului", mania si revolta din sufletul sau izbucnesc in imprecatie finala: "Nu v-ajute Dumnezeu-sfantul!".

Luandu-si poverile in spinare, cei trei pornesc inainte "pe o carare spinoasa, cu capul plecat, cu inima urnita ", in lumina soarelui ce "isi inalta biruitor capul si improsca in fetele drumetilor beteala de raze purpurii". In maretia ei, natura ramane indiferenta la dramele oamenilor.

Nuvela ilustreaza in fapt confruntarea violenta, fara putinta de reconciliere, a doua categorii sociale: aceea a taranilor saraci, a "prostilor", dispretuiti si descurajati, si cea a functionarilor unui regim opresiv. Taranii sunt individualizati prin protagonistul Nicolae Tabara, feciorul sau si o baba, dar autorul e interesat de afirmarea grupului, de aceea notatiile privind portretul fizic lipsesc sau sunt sumare. Utilizand o subtila retea de automatisme verbale, gestice si comportamentale, autorul reda teama, sfiata, neincrederea, oboseala si suferinta unei paturi sociale care nu are parte decat de dispret, batjocura, violente. Ei sunt prostii", asa cum pare sa sugereze chiar titlul, a caror infrangere e evidentiata de nivelul de suprafata al nuvelei. Termenul, reluat pe parcursul naratiunii, capata o semnificatie aparte in replica in care protagonistul recunoaste ca el si ai lui sunt prosti:

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

"Ca noi suntem prosti, pacatele noastre..." Dar vorbele eroului sunt intelepte, adevaratii prosti sunt cei ce nu le pricep. Privirea cu care eroul urmareste plecarea trenului -devenit simbol al unui regim strivitor pentru cei slabi si "prosti" - ascunde sensuri mai profunde, e mai degraba manie si orgoliu, tacere acuzatoare.

Celelalte personaje, functionarii, fac parte dintr-o ierarhie de opresori si oprinati, de la seful de gara la hamal, fiecare insa "semet in sufletul sau" ca poate certa si violenta pe cineva mai slab, toti dispretuitori, brutali si batjocoritori cu cei "prosti".

Nuvela se remarca prin sobrietatea notatiei. "Cuvintele alese dintr-un fond de provincialisme ingrate" (Tudor Vianu): "se cotosmani", "pacai", "mocosi", "a darlai" etc. si, mai ales, metaforele si comparatiile sugereaza maiestrit starile sufletesti ale personajelor: feciorul "tandalea ca un manz trudit, ciulind urechile", zgomotul apelor e asemenea cu "tanguirile neintelese ale unor oameni prapaditi de nevoi" etc.

Coeziunea interna a textului, desenul in carbune al personajelor, culoarea limbajului conduc la ideea ca, inca din proza scurta, Liviu Rebreanu isi depaseste metoda realista in spirit modern.